

Sadržaj

<i>Predgovor hrvatskom izdanju</i>		xiii
<i>Predgovor: Urednički vodič kako čitati knjigu</i>		xv
<i>Suradnici</i>		xxi
I. dio	Bolest i njena dijagnoza	1
1. poglavlje	Definicija bolesti: uvod	3
	<i>Uvod</i>	4
	<i>Terminologija</i>	5
	<i>Popratna literatura</i>	6
	<i>Literatura</i>	6
2. poglavlje	Klinički izgled karijesne lezije	7
	<i>Kako lezije izgledaju klinički?</i>	8
	<i>Izbijanje mliječnih zuba</i>	8
	<i>Trajna denticija</i>	10
	<i>Literatura</i>	18
3. poglavlje	Patologija zubnog karijesa	19
	<i>Uvod</i>	20
	<i>Reakcije cakline tijekom nicanja zuba</i>	21
	<i>Promjene u caklini tijekom ranog stadija razvoja karijesne lezije</i>	23
	<i>Aproksimalna lezija, tzv. "bijela mrlja"</i>	27
	<i>Napredovanje caklinske lezije</i>	32
	<i>Zaustavljanje karijesne lezije</i>	32
	<i>Okluzalni karijes</i>	35
	<i>Odgovor dentina na napredovanje karijesa</i>	39
	<i>Pulpo-dentinski odgovori</i>	42
	<i>Karijes površine korijena</i>	44
	<i>Popratna literatura</i>	47
	<i>Literatura</i>	48
4. poglavlje	Vizualno-taktilna dijagnostika karijesa	49
	<i>Uvod</i>	50
	<i>Dijagnostički postupak</i>	50
	<i>Zašto dijagnosticiramo karijes?</i>	51
	<i>Perspektiva dijagnoze zubnog karijesa</i>	51
	<i>Kako rano bi se trebala otkriti karijesna lezija?</i>	53
	<i>Koji su najbolji vizualno-taktilni kriteriji dijagnostike karijesa?</i>	53
	<i>Najčešće korišteni vizualno-taktilni kriteriji</i>	55
	<i>Diferencijalna dijagnoza</i>	60
	<i>Vizualno-taktilno otkrivanje karijesa: sistematski klinički postupak</i>	62
	<i>Dodatna pomagala u vizualno-taktilnoj dijagnostici karijesa</i>	64
	<i>Prednosti i ograničenja (nedostaci) vizualno-taktilne dijagnostike karijesa</i>	66
	<i>Literatura</i>	67

5. poglavlje	Radiografija u dijagnozi karijesa	69
	<i>Uvod</i>	70
	<i>Tehnički i kvalitativni aspekti</i>	70
	<i>Propisivanje i planiranje radiografije zagriza</i>	79
	<i>Literatura</i>	87
6. poglavlje	Dodatni dijagnostički postupci	89
	<i>Uvod</i>	90
	<i>Postupci temeljeni na rtg-zrakama</i>	90
	<i>Postupci temeljeni na svjetlosti</i>	92
	<i>Postupci temeljeni na električnoj struji</i>	97
	<i>Jesu li opisani postupci prikladni za primjenu u kliničkoj praksi ili su korisni samo za znanstvena istraživanja?</i>	99
	<i>Mogu li postupci biti samostalni ili su samo dopuna kliničko-vizualnog pregleda?</i>	99
	<i>Literatura</i>	99
7. poglavlje	Temelji dobre dijagnostičke prakse	103
	<i>Uvod</i>	104
	<i>Stvaranje doktora stomatologije</i>	104
	<i>Stomatološki pregled: u najboljem interesu pacijenta</i>	105
	<i>Što tražimo: što je karijes?</i>	106
	<i>Obilje dijagnostičkih metoda</i>	108
	<i>Razvoj metoda dijagnostike karijesa</i>	108
	<i>Procjena metoda dijagnostike karijesa</i>	108
	<i>Procjena dijagnostičkih testova kod esencijalističke paradigme</i>	109
	<i>Dijagnostička točnost: osjetljivost i specifičnost</i>	109
	<i>Različita promišljanja o zlatnom standardu</i>	110
	<i>Procjena dijagnostičkih testova kod nominalističke paradigme karijesa</i>	113
	<i>Pogreške u dijagnostici karijesa</i>	114
	<i>Što činimo kako bi se izbjegle nepouzdanosti u dijagnosticiranju?</i>	115
	<i>Dodatni korisni dijagnostički argument</i>	116
	<i>Zaključak</i>	117
	<i>Literatura</i>	118
II. dio	Klinička epidemiologija karijesa	121
8. poglavlje	Epidemiologija zubnog karijesa	123
	<i>Uvod</i>	124
	<i>Mjerenje zubnog karijesa</i>	125
	<i>Raširenost karijesa</i>	129
	<i>Sažetak</i>	141
	<i>Literatura</i>	142
9. poglavlje	Utjecaj dijagnostičkih kriterija na procjenu prevalencije, širenja i jačine zubnog karijesa	147
	<i>Uvod</i>	148
	<i>Dijagnostički kriteriji za zubni karijes; epidemiološki pogled</i>	148
	<i>Dijagnostički prag karijesa i specifična dijagnostička razmatranja</i>	151
	<i>Utjecaj dijagnostičkih kriterija na procjenu prevalencije karijesa</i>	154
	<i>Utjecaj dijagnostičkih kriterija na procjenu širenja karijesa</i>	155
	<i>Utjecaj dijagnostičkih kriterija na procjenu jačine zubnog karijesa</i>	158

	<i>Okvir za razmatranje izbora odgovarajućih dijagnostičkih kriterija za epidemiološke studije</i>	158
	<i>Sažetak</i>	159
	<i>Literatura</i>	159
III. dio	Zubni karijes u biološkom smislu	161
10. poglavlje	Oralna mikroflora i biofilm na zubima	163
	<i>Uvod</i>	164
	<i>Stalna mikroflora</i>	164
	<i>Zubni biofilm: nastanak, struktura, sastav i svojstva</i>	166
	<i>Mikrobiologija karijesa: kratki povijesni pregled</i>	178
	<i>Metodološki problemi u mikrobiološkim studijama zubnog karijesa</i>	178
	<i>Mikrobiologija karijesa</i>	179
	<i>Karijesogena svojstva bakterija u dentalnom biofilmu</i>	182
	<i>Zaključne napomene</i>	185
	<i>Popratna literatura</i>	185
	<i>Literatura</i>	185
11. poglavlje	Uloga sline	189
	<i>Uvod</i>	190
	<i>Stvaranje sline</i>	190
	<i>Hipofunkcija žlijezda slinovnica</i>	194
	<i>Oralni klirens</i>	195
	<i>Anorganski sastav sline</i>	196
	<i>Puferski kapacitet sline i regulacija pH</i>	198
	<i>Proteini sline</i>	200
	<i>Uloga pelikule</i>	202
	<i>Ostali sastojci sline koji utječu na karijes</i>	203
	<i>Slina i rizik od nastanka karijesnih lezija</i>	204
	<i>Tretman hipofunkcije žlijezda slinovnica</i>	206
	<i>Zaključne napomene</i>	206
	<i>Popratna literatura</i>	207
	<i>Literatura</i>	207
12. poglavlje	Kemijska interakcija zuba i oralnih tekućina	209
	<i>Uvod</i>	210
	<i>Važnost mineralne faze u caklini</i>	210
	<i>Caklinski mineral i oralne tekućine</i>	213
	<i>Demineralizacija i remineralizacija tvrdog zubnog tkiva</i>	217
	<i>Remineralizacija</i>	222
	<i>Karijes dentina</i>	222
	<i>Reakcija fluorida u usnom okolišu</i>	225
	<i>Zubni kamenac</i>	229
	<i>Popratna literatura</i>	230
	<i>Literatura</i>	230
13. poglavlje	Erozija zubi	233
	<i>Uvod</i>	234
	<i>Kliničke manifestacije i dijagnoza</i>	234
	<i>Histološka i kemijska svojstva</i>	236

	<i>Klasifikacija prema dubini lezije</i>	237
	<i>Klasifikacija prema etiologiji</i>	237
	<i>Erozija uzrokovana hranom i napicima</i>	238
	<i>Erozija uzrokovana sadržajima želuca</i>	243
	<i>Erozija uzrokovana kiselinama u zraku</i>	243
	<i>Idiopatska erozija</i>	244
	<i>Profilaksa i tretman erozije</i>	244
	<i>Zaključak</i>	246
	<i>Popratna literatura</i>	246
	<i>Literatura</i>	246
IV. dio	Neoperativna terapija	249
14. poglavlje	Kontrola napredovanja bolesti: neoperativna terapija	251
	<i>Uvod</i>	252
	<i>Može li se karijes spriječiti?</i>	252
	<i>Kontrola napredovanja bolesti</i>	252
	<i>Treba li se kontrola bolesti smatrati “terapijom” karijesne lezije?</i>	253
	<i>Zašto se rabi pojam “neoperativna terapija”?</i>	254
	<i>Je li postupak uspješan? Je li isplativ?</i>	254
	<i>Literatura</i>	255
15. poglavlje	Uloga oralne higijene	257
	<i>Uvod</i>	258
	<i>Nekoliko teoretskih razmišljanja</i>	258
	<i>Biološki učinak čišćenja zubi</i>	258
	<i>Klinički učinak čišćenja zubi</i>	259
	<i>Učinak profesionalnog čišćenja zubi</i>	262
	<i>Učinak korištenja zubne svile</i>	263
	<i>Zaključne napomene</i>	263
	<i>Literatura</i>	263
16. poglavlje	Antimikrobna sredstva u suzbijanju karijesa	265
	<i>Zubni plak - biološke karakteristike biofilma i principi antimikrobnog djelovanja</i>	266
	<i>Princip djelovanja i način primjene antimikrobnih sredstava</i>	267
	<i>Modifikacija biokemizma biofilma i njegova ponašanja prema okolini</i>	269
	<i>Sredstva za prevenciju karijesa</i>	270
	<i>Specifični agensi</i>	271
	<i>Ostali agensi preporučeni za prevenciju karijesa,</i> <i>ali bez dokumentiranih protukarijesnih učinaka</i>	274
	<i>Zaključne napomene i budući pravci pristupa problemu</i>	276
	<i>Dodatna literatura</i>	277
	<i>Literatura</i>	277
17. poglavlje	Može li kontrola karijesa uključivati imunizaciju i gensku terapiju?	279
	<i>Uvod</i>	280
	<i>Cjepivo protiv zubnog karijesa</i>	280
	<i>Alternativni načini djelovanja na karijesogene bakterije</i>	284

	<i>Mehanizam prirodne obrane zuba</i>	284
	<i>Zaključak</i>	285
	<i>Literatura</i>	285
18. poglavlje	Fluoridi u kontroli karijesa	287
	<i>Uvod</i>	288
	<i>Kako su fluoridi dospjeli u stomatologiju</i>	288
	<i>Fiziološki i toksikološki aspekti primjene fluorida</i>	293
	<i>Suvremene metode primjene fluorida</i>	304
	<i>Odgovarajuća uporaba fluorida u kontroli karijesa</i>	319
	<i>Sažetak preporuka za metode primjene fluorida</i>	322
	<i>Popratna literatura</i>	323
	<i>Literatura</i>	323
19. poglavlje	Utjecaj prehrane	329
	<i>Uvod</i>	330
	<i>Prehrana i zubni karijes kod ljudi</i>	330
	<i>Utjecaj različitih načina prehrane</i>	333
	<i>Utjecaj fluorida na povezanost šećera i karijesa</i>	334
	<i>Skupine s povećanim rizikom za nastanak karijesa u odnosu na prehranu</i>	336
	<i>Relativna kariogenost različitih ugljikohidrata</i>	338
	<i>Novi ugljikohidrati i zdravlje zuba</i>	338
	<i>Zaštitni faktori u hrani</i>	344
	<i>Prehrana i erozija zubi</i>	346
	<i>Promicanje dobrih prehrambenih navika za očuvanje zdravlja zubi</i>	346
	<i>Literatura</i>	349
V. dio	Terapijski postupci na tvrdim zubnim tkivima	353
20. poglavlje	Uloga operativnih zahvata u tretiranju karijesa	355
	<i>Uvod</i>	356
	<i>Kakva je doktrina rada na vašem fakultetu?</i>	356
	<i>Ishod neoperativnog liječenja</i>	356
	<i>Je li takav pristup uvijek djelotvoran?</i>	358
	<i>Okluzalne plohe</i>	358
	<i>Aproksimalne plohe</i>	359
	<i>Recidiv karijesa</i>	360
	<i>Mliječni zubi</i>	361
	<i>Sažetak</i>	364
	<i>Literatura</i>	364
21. poglavlje	Uklanjanje karijesa i pulpo-dentinski kompleks	367
	<i>Uvod</i>	368
	<i>Sažetak o napredovanju karijesne lezije u dentinu</i>	368
	<i>Pulpo-dentinski kompleks i karijes</i>	371
	<i>Važnost reakcije pulpo-dentinskog kompleksa na terapijski postupak</i>	373
	<i>Uobičajeni terapijski postupak</i>	374
	<i>Koncept inficiranog dentina i njegovo kliničko značenje</i>	374
	<i>Istraživanja pečaćenja fisura preko karijesnoga dentina</i>	375

	<i>Istraživanja postupnog uklanjanja karijesa</i>	375
	<i>Zašto ponovno otvaranje?</i>	378
	<i>Nadziranje kliničkih istraživanja slučajnim odabirom</i>	380
	<i>Zaključci</i>	382
	<i>Literatura</i>	382
22. poglavlje	Restauracija zuba: “brtvljenje je zakon” (“the seal is the deal”)	385
	<i>Uvod</i>	386
	<i>Materijali</i>	387
	<i>Tretman karijesa jamica i fisura</i>	396
	<i>Terapija aproksimalnog karijesa</i>	402
	<i>Terapija karijesa na prednjim zubima i cervikalnom području</i>	410
	<i>Restaurativni postupci kod mliječnih zubi</i>	416
	<i>Neuspjeh i reparacija ispuna</i>	420
	<i>Literatura</i>	423
23. poglavlje	Atraumatski restaurativni tretman	427
	<i>Povijest ART-a</i>	428
	<i>Postupak pečaćenja fisura i minimalno operativnih zahvata</i>	429
	<i>Atraumatski aspekti</i>	431
	<i>Faze u ART postupku za upotrebu stakleno-ionomernog cementa kao restaurativnog materijala</i>	432
	<i>Uspješnost ART pečatnih ispuna i ART restauracija</i>	434
	<i>Usporedba ART pristupa s klasičnim postupcima</i>	438
	<i>Uzroci neuspjeha ART restauracija</i>	439
	<i>Integracija ART-a u stomatološku službu</i>	439
	<i>Literatura</i>	440
24. poglavlje	Trajnost restauracije: “začarani krug”	443
	<i>Uvod</i>	444
	<i>Klinička procjena restauracije</i>	444
	<i>Procjena trajnosti restauracije</i>	444
	<i>Rasprava o amalgamu i njegovim posljedicama za trajnost restauracije</i>	447
	<i>Trajnost restauracije kod mliječne denticije</i>	448
	<i>Trajnost restauracije kod trajne denticije</i>	449
	<i>Čimbenici koji utječu na trajnost restauracije</i>	451
	<i>Posljedice trajnosti restauracije za zdravlje zubi i troškove</i>	454
	<i>Zaključne napomene</i>	454
	<i>Literatura</i>	454
VI. dio	Kontrola karijesa i predviđanje	457
25. poglavlje	Kliničko odlučivanje: tehnička rješenja za biološke probleme ili na znanosti temeljeno liječenje karijesa?	459
	<i>Uvod</i>	460
	<i>Povijesna sklonost stomatološkoj mehanici</i>	460
	<i>Prikladna stomatološka njega: što je to?</i>	461
	<i>Prikladan proces liječenja karijesa: kako doći do toga?</i>	462
	<i>Idemo li prema stomatološkoj “kuharici”?</i>	464
	<i>Kliničko odlučivanje povezano s karijesom: što to nije</i>	464

	<i>Kliničko odlučivanje povezano s karijesom: što to jest</i>	468
	<i>Odgovarajuća skripta za karijes: prijedlog za smjernice</i>	468
	<i>Literatura</i>	471
26. poglavlje	Promoviranje oralnog zdravlja u populaciji	475
	<i>Definiranje oralnog zdravlja te zdravstvene edukacije i promocije</i>	476
	<i>Teorije ponašanja povezanih sa zdravljem</i>	477
	<i>Oralno-zdravstvena edukacija: funkcionira li?</i>	479
	<i>Praktični savjeti za utjecanje na individualno ponašanje pacijenata</i>	482
	<i>Zaključci</i>	485
	<i>Literatura</i>	485
27. poglavlje	Kontrola karijesa za svakog pacijenta	487
	<i>Uvod</i>	488
	<i>Kako su procijenjene trenutne karijesogene aktivnosti i rizici za buduće napredovanje karijesa?</i>	488
	<i>Kako su podatci iskorišteni za kategorizaciju pacijenata u rizične skupine?</i>	491
	<i>Koji su neoperativni terapijski postupci dostupni?</i>	492
	<i>Kako se pojedincu može pomoći u kontroli napredovanja bolesti?</i>	496
	<i>Kada bi trebalo pozvati pacijenta na kontrolni pregled?</i>	496
	<i>Kontrola karijesa u djece i adolescenata</i>	497
	<i>Kontrola karijesa u pacijenata sa suhim ustima</i>	500
	<i>Kontrola karijesa kod ljudi koji ne mogu brinuti za sebe</i>	502
	<i>Neuspjesi</i>	503
	<i>Literatura</i>	503
28. poglavlje	Kontrola karijesa u populaciji	505
	<i>Uvod</i>	506
	<i>Opadanje prevalencije karijesa i promjene u stomatološkoj praksi</i>	506
	<i>Zašto nastaje karijes?</i>	507
	<i>Uzvodno ili nizvodno: je li bitno?</i>	510
	<i>Bolestan pojedinac ili bolesna populacija?</i>	510
	<i>Mogućnosti za promjenu: koju preventivnu strategiju koristiti?</i>	512
	<i>Strategija visokog rizika</i>	512
	<i>Populacijska strategija za prevenciju karijesa</i>	515
	<i>Usmjerena populacijska strategija</i>	517
	<i>Kratki pregled karijes-preventivnih strategija za populaciju</i>	517
	<i>Šira perspektiva prevencije</i>	519
	<i>Potreban: preventivni postupak s populacijski-utemeljenim zajedničkim faktorom rizika</i>	520
	<i>Gdje ovo ostavlja tradicionalnog stomatologa? Potreba za novom profesijom</i>	521
	<i>Literatura</i>	523
29. poglavlje	Predviđanje karijesa	527
	<i>Uvod</i>	528
	<i>Klinička procjena rizika, predviđanja istraživača</i>	529
	<i>Smjer tipične studije predviđanja</i>	529
	<i>Praktični primjeri</i>	531
	<i>Koja bi razina točnosti bila dostatna u svakodnevnoj praksi?</i>	536
	<i>Koja se razina točnosti može postići?</i>	536
	<i>Koliko vrijede ponuđene mjere?</i>	540

	<i>Popratna literatura</i>	540
	<i>Literatura</i>	541
30. poglavlje	Prevenција zubnog karijesa: koliki su troškovi?	543
	<i>Uvod</i>	544
	<i>Ekonomika zdravstvene skrbi</i>	544
	<i>Koja je korist? Koliki je trošak?</i>	545
	<i>Trošak zubnog karijesa</i>	545
	<i>Pregled ekonomskih istraživanja o preventivnom pristupu</i>	546
	<i>Zaključci</i>	550
	<i>Literatura</i>	551
VII. dio	Stomatologija u dvadeset prvom stoljeću	553
31. poglavlje	Razlike u kliničkim odlukama vezanim uz karijes	555
	<i>Uvod</i>	556
	<i>Razlike u otkrivanju karijesnih lezija</i>	556
	<i>Razlike u odlukama vezanim uz liječenje karijesa</i>	561
	<i>Posljedice razlika</i>	565
	<i>Pristup u dugotrajnom smanjivanju razlika u donošenju odluka o liječenju karijesnih lezija</i>	568
	<i>Literatura</i>	573
32. poglavlje	“za bogate, za siromašne, u zdravlju i bolesti...” Uloga stomatologije u globalnoj kontroli karijesa i parodontitisa	575
	<i>Uvod</i>	576
	<i>Razvoj stomatologije: profesija</i>	576
	<i>Razvoj stomatologije: koncepti bolesti</i>	578
	<i>Razvoj stomatologije: zemlje Trećega svijeta</i>	580
	<i>Planske stomatološke usluge: puste želje ili ostvariv cilj?</i>	581
	<i>Teret bolesti</i>	583
	<i>Teret parodontnih bolesti</i>	586
	<i>Karijes: glavni teret oralnih bolesti</i>	590
	<i>Trendovi u opterećenju oralnih bolesti</i>	594
	<i>Socijalni gradijenti u opterećenju oralnog zdravlja</i>	597
	<i>Opterećenje oralnog zdravlja: čije opterećenje?</i>	597
	<i>Quo vadis? Prioriteti u stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti zemalja s niskim i srednje visokim nacionalnim dohotkom</i>	599
	<i>Quo vadis? Prioriteti u stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti zemalja s visokim nacionalnim dohotkom</i>	601
	<i>Literatura</i>	602
Kazalo pojmova		607